3de. JAARGANG CURACAO DEN 20n. NOVEMBER 1886. N° 151

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao.* — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba.* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa rest luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

21 Nov. *Harrison* van Liverpool.
28 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.
24 „ *Philadelphia* „ New-York.

CALENDARIO.
November.

21	DOMINGO	Presentacion di N. Sra.
22	LUNA	Sta. Cecilia, v. i m.
23	MARTES	S. Clemente, papa i m.
24	RAZON	S. Juan de la Cruz, c.
25	HUEBES	Sta. Catalina, v. i m.
26	VIERNES	S. Pedro Alexandrino, m.
27	SABRA	Stos. Facundo i Maximo, mm.

STAND DER MAAN.
N. M. 25 Nov. 2 ure 45 m. P. M.
Opkomst der Zon:
25 Nov. 6 ure 16 min.
Ondergang der Zon:
25 Nov. 5 ure 44 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

24 Nov. *Valencia* naar New-York
26 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.
30 „ *Duitsche St.* „ Hamburg.

BIJDRAGEN

tot de Geschiedenis van het R. K. Geloof in de Kolonie Curacao.

ARUBA (VIII).

DE ST. FRANCISCUS-KERK te Oranjestad.

Ongetwijfeld zal het iemand, die op Aruba bekend is, verwonderen dat de eerste R. K. kerken niet aan eene der bestaande landingsplaatsen, maar op een zeer afgelegen punt ten noorden zijn opgericht. De reden hiervan moet in den toen heerschenden politieken toestand gezocht worden. Ten gevolge van de strooptochten der vrijbuiters op de eilanden der Caraïbische Zee waren de weinige onbeschermde bewoners van Aruba te veel aan overrompeling blootgesteld, indien zij hun vee in de nabijheid eener landingsplaats deden verblijven. Van daar dat veehouders hunne koralen aan de meest verwijderde en ontoegankelijke plaatsen aanlegden om zich voor schade te vrijwaren.

De noordkust van Aruba, die ten gevolge der branding en der steile rotsen uit zee niet te genaken en ver van de zuidelijke landingsplaatsen afgelegen is, bood alsdan een geschikt toevluchtsoord aan. Achter een bergketen, die zich van het westen naar het oosten uitstrekt, verscholen, leefden daar gedurende vele jaren eenige huisgezinnen in vrede bij elkander. Later toen men niet meer van zeeroovers hoorde spreken en toen in het jaar 1797 de Gouverneur Lauffer aan de Paardenbaai twee batterijen deed aanleggen om Aruba te verdedigen, trokken de Noormannen langzamerhand naar het zuiden.

De Oranjestad, aan de Paardenbaai gelegen, schijnt echter niet zoo zeer haar ontstaan aan die verhuizing als wel aan de in het begin dezer eeuw verleende vergunning om vrijen handel te drijven en aan de latere goudvinding verschuldigd te zijn; door dit feit kan men dan ook verklaren, hoe het komt dat de meeste bewoners der Playa meer van Curaçao en elders dan van Aruba afstammen. Al spoedig gevoelde men behoefte aan eene R. K. kerk in de nabijheid der Oranjestad. In Mei 1813 wordt voor het eerst melding gemaakt van de kerk van den H. Franciscus, ten zuiden gelegen.

In het doopboek der St. Franciscus-kerk van het jaar 1813 staat de volgende akte aangeteekend.

En esta Isla de Aruba en quatro dias de el mes Maio de mil ocho ciento trece Jo el infraescrito Cura de Monius en la Peninsula de Paraguana, con licencia del R. P. Fr. Juan Josef Pirovano Prefecto de las Missiones de Curazao en esta Iglecia de la parte del Sur dedicado a Nostro Serafico P. St. Franc. de Assis. Bautize solemmenti......siguientes.......

(Signi) JOSEFO NICOLAS LOPEZ.

Hier op het eiland Aruba, den 4n. Mei 1813, heb ik ondergeteekende Pastoor van Monius op het schiereiland Paraguana, met verlof van den Prefect der Curaçaosche Missie den Z. E. Pater Joannes Josephus Pirovano in deze kerk, gelegen in het zuiden en toegewijd aan onzen Seraphijnschen Vader den H. Franciscus van Assisi, plechtiglijk gedoopt....de volgende personen....

JOSEPH NICOLAS LOPEZ.

Deze eerste kerk, aan den H. Franciscus toegewijd, was op een tamelijk grooten afstand der Oranjestad in eene noord-oostelijke richting tusschen Oranjestad en de buurt Tankie Linder gebouwd. Ter plaatse waar deze kerk gestaan heeft vindt men in een aloëveld nog eenige verwoeste gemetselde begraafplaatsen. Als eerste Pastoor dezer Kerk van Juni 1816 tot November 1820 staat vermeld de Hoog Eerw. Heer Joannes Josephus Pirovano, Pastoor en Prefect der missie.

Deze is tevens de eerste Pastoor, die geregeld eene parochie op Aruba bediend heeft. Zijn aandenken is nog in zegening bij de katholieken van Aruba, die gewoon zijn hem Pater Provân te heeten.

Dat dit eerste St. Franciscus-kerkje, van hout en klei, was opgetrokken, en er zeer armoedig uitzag laat zich wel begrijpen. De Pastoor J. B. Eisenbeil — die in 1825 deze kerk op Aruba bediend een later als Pastoor te Westwind (Noord Holland) is overleden — achtte zich daarom verplicht eenige uitgaven te doen ten einde de noodige sieraden aan te koopen. Men vindt van zijne hand de volgende aanteekening in het doopboek.

"Sieraden of liever noodige ornamenten door J. B. Eisenbeil Miss. "apost. aangekocht voor de R. K. "Kerk te Aruba en uit de sedert "eenigen tijd gecollecteerde gelden "voldaan:

"Een zilveren van binnen verguldo kelk met twee zilveren "ampullen en dito schenkbordjes "31 patiens en 3 realen.

"Een zilveren Ciborium met vergulden kuip 17 patiens en 3 realen.

"Voor het noodige hout en 't maken van tien banken in de beide "kerkjes 15 patiens."

Al spoedig was het kerkje van den H. Franciscus bouwvallig, zoodat in het jaar 1827 de Hoog Eerw. Heer M. J. Niewindt Prefect der Missie, zeker op verlangen van den toenmaligen Pastoor der St. Franciscus kerk te Aruba fr. Serafin de Sevilla een pater capucijn, aan den Gouverneur van Curaçao verzoekt een andere Kerk meer in de nabijheid der Oranjestad te mogen bouwen. De vergunning tot het bouwen dezer tweede Franciscus-kerk luidt als volgt.

Copij. N°. 674. — Extract uit het journaal gehouden bij den Gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden Bonaire en Aruba.

1827 October 13. — Gelezen zynde eene missive van den Pastoor der Roomsch Catholyke Gemeente alhier dateerd 13 dezer; inhoudende verzoek dat het aan de Roomsch Catholyke gemeente aan de zuidzyde des eilands Aruba moge gepermitteerd worden een kerkje op de plaats in de overgelegde declaratie vermeld, ten haren kosten te bouwen.

Is goedgevonden en verstaan het verzoek van den voormelden Pastoor in te willigen en diensvolgens aan de Roomsch Catholijke gemeente aan de Zuidzyde op het eiland Aruba toe te staan om eene kerk ter plaatsen benoorden het huys bewoond door Estevan Biola en tusschen de huysen van L. A. Yarzagaray en Johanna Sluyken op haar eige kosten te doen opbouwen.

Zullende afschriften hiervan aan den voormelden Pastoor en aan het Bestuur van Aruba respectivelyk tot informatie en narigt worden toegezonden.

Den Gouverneur voormeld.
[was get.] CANZLAAR.

Voor copy conform,
[get.] M. J. NIEWINDT.
Ap. Prefect der Missie.

Deze tweede Franciscus-Kerk werd voltooid in 1828.— Zij was van steen opgetrokken en met een dak van pannen voorzien, waarin men het jaartal 1828 las. In haren tijd was zij ook het grootste en hoogste gebouw der Oranjestad.

Van den beginne af schijnen de Pastoors der St. Franciscus-kerk te Aruba slechts een particulier huis tot hunne woonplaats gehad te hebben; in 1836 althans was er geen pastorie en de Pastoor, de Z. Eerw. Heer M. Romero, huurde in dat jaar een huis van den Heer J. H. G. Eman voor 10 gulden per maand. In 1839 werd aan den Gouverneur van Curaçao aangevraagd en verkregen om ten oosten tegen de bestaande R. K. Kerk van den H. Franciscus een woonhuis voor den Pastoor te bouwen. Ziehier afschrift van de oorspronkelijke vergunning.

N° 198. — Extract uit het Journaal van het verhandelde en gedisponeerde by den Gezaghebber der Kolonie Curaçao en onderhoorige Eilanden.

Donderdag den 16 Mei 1839 Herlezen het rekwest van Manuel Romero, Roomsch Catholyke Priester op het Eiland Aruba, houdende, om daarby aangevoerde redenen verzoek de vergunning te mogen erlangen om aan de oostzyde tegen aan het Roomsch Catholyke kerkgebouw in de Oranjestad, een gebouw op te rigten, zoo ter zyner eigene huisvesting, als van eenig geestelyke dewelke naargaans op voormeld eiland met de uitoefening van de Roomsch Catholyke eeredienst zal zijn belast, alsmede om het voorzeide kerkgebouw, het op te rigten woonverblijf en het St. Anna of kerkhof zijner Gemeente, hetwelk onafgesloten gelegen is in de Savanah nabij de Oranjestad af te sluiten of te omheinen door eenen steenen of kadoesje trankeer, en om de gronden daartoe benoodigd, ten bedrage van eenen bunder aan de Roomsch Catholyke gemeente op Aruba in eigendom te schenken en af te staan.—

Gezien het concept van den meetbrief der opgemelde gronden, ingezonden by missive van den fungerenden Kommandeur van Aruba, in dato 3 dezer.

Gelet dat bij een vorige missive van den evengemelden Kommandeur in dato 19 April dj. N° 47 ten geleide gestrekt hebbende van van het onderwerpelijke re-

kwest het daarbij gedane verzoek is ondersteund.—

Verder gelet enz.

Is goedgevonden en verstaan:

1° het bij rekweste vermelde gedane verzoek van den Roomsch Catholyken Priester M. Romero, inte willigen en mitsdien toe te staan het oprigten van een gebouw aan de Overzijde tegen aan het Roomsch Catholyke Kerkgebouw, en wijders tot het afsluiten of omheimen van hetzelve en het St. Ana of Roomsch Catholyke Kerkhof het stuk grond provisioneel af te staan waarvan de belending en uitgestrektheid bij het voormelde concept van den meetbrief zijn omschreven; met te kennis geving aan den voornoemden Priester dat ten aanzien van zijn verder verzoek; namelijk om het bedoelde stuk gronds aan de Roomsch Catholyke gemeente te Aruba in eigendom te schenken het welmeenend van hooger hand zal worden ingewacht, welke dièn aangaande door mij ter voorkomende gelegenheid zal worden geadieerd.

2° enz.

En zullen extracten hiervit aan den rekwestrant als dispositie op zijn rekwest 1an enz. worden toegezonden.

De Gezaghebber voormeld,
(get.) R. F. VAN RADERS.

Aan den Heer
Rekwestrant te Aruba.

PODER TEMPORAL DI PAPA.

III.

Té awor nos a mira foi historia *origen* di Poder temporal di Papa, esta: amor filial di Cristiannan pa nan Sacerdotenan, beneficencia incomparable di promer crejentenan, nan santoe menosprecio pa cosnan di e mundoe-aki — toer esaí tabata causa, koe principalmente na Roma Cabeznan di Iglesia a ricibi continuamente abundancia di limosna, bien i placa, pa haci usoe di esaí pa nan mees necesidad, pa judanza di pobernan, i pa dirigi di un manera conveniente henter Iglesia.

Aki nos por observa, koe muchoe bé nan a tira na cara di Sacerdote Cristiannan, koe nan tin bien i placa, mientras koe Cristoe a manda su Apostelnan bai predica Evangelio sin zapatoe, sin sacoe ó baul di biage, sin baston ó garoti mees, i koe nan por a come i bebe solamente lo ké nan a haja cerca esnan koe tabata ricibi nan i kere den nan palabra. P'esaí (nos roeman protestantnan ta papia asina) Papa no por tin posesion ni propiedad, ni *poder temporal*. Ta coi spanta, ora nos tende e palabranan-aí! Ma larga nos examina e asuntoe coe toer trankilidad i segun regla di sano huicio.— Si ta berde, koe ningun predicador di Evangelio di Cristoe no por bai predica ley cristiana, sino pia-abao, sin placa den su sacoe, sin baul di biage, sin garoti den man mees: ¿ pakiko anto nos no a jega di tende ni leza nunca, koe nan, (está e *dominan* di Protestantismo) a parce nunca algun caminda di mundoe den un pobreza asina? ¿ Ki tem un ministro protestant a sufri ó moeri nunca di su *pobreza apostólica*?— Ma tin mas ainda. Nan mees ta tende den nos tempoe e mees palabranan koe promer-ajá nan a tira na cara di Catolicanan: awendía nan ta acusar, koe solamente *pa placa* nan ta keda domi ó leeraar ó voorganger; p'esai nan mees mester responde riba mees acusacion koe nan majornan a trece contra nos Sacerdotenan i contra Papa.

E persecucionnan, koe Iglesia di Cristoe tabatin di soporta casi tres siglo largoe, bien aleuw di kita zelo i amor di Cristiannan, nan no tabata sirbi sino pa excita nan deseo na bien celestialnan i fortificá nan renegacion pa cos di mundoe, cos, koe nan por a perde na cada momentoe. ¿ Na oenda bien temporalnan di asina tantantoe Cristian Romano por tabata mehor wardar koe den manoe di Iglesia, koe tabata usa e biennan pa auxilio di pobernan, pa doena religion mas briljo?

Gracias na numeroso regalonan Iglesia tabata, den tempoe di San Lorenzo caba, na estado di mantene 1500 birgen pober, viuda i enfermonan, i ademas é por a doena proteccion na comunidadnan di mas aleuw.

E regalonan hacir na Iglesia di Roma no tabata solamente na placa i adorno precioso, manera cáliz di oro i di plata, bistirnan di haci misa, etc., etc., ma tambe. hasta den tempoe di persecucion, Iglesia a bira donjo di hopi terreno. Asina nos ta leza den historia, koe Emperador Alejandro Severo (di anja 222—235) a resolve un diferencia riba un pida tera na fabor di obispoe di Roma.

Coe Emperador Constantino (anja 311) solo di husticia, di paz i di bienestar temporal a sali pa Iglesia Cristian. El a ordena, koe di mas grandi honor meste tabatin moestrar na Obispoenan, como sirbidor di berdadero Dios, i e Emperador mees a doena un bon egemplo af-den. Obispoenan a haja poder di doena libertad na catiboenan i di tin voto den asuntoenan di husticia; principalmente cuidanza di pobernan tabata confiar na obispoenan den toer provincianan di e gran Reino, i prefectonan tabata doena nan muchoe judanza coe placa i otro medio. Emperador Constantino a doena orden. koe toer cas. terreno. coenucoe i otro biennan. koe tabata kitar for di Iglesia na tempoe di persecucion, meste tabata poner atrobe na su posesion. E mees a doena numeroso propiedad na iglesianan di Italia, Africa i Asia, ademas di hopi adorno ricoe.

Como mama di toer comunidad Cristian, Iglesia di Roma tabata di mas ricoe, di mas fuerte i tambe di mas generoso. Toer crejente di riba henter mundoe tabata honré como centro di Catolicismo i nan tabata ofrecé coe benevolencia nan biennan huntoe coe nan fidelidad i namumor.

Emperador Constantino a sinti, koe poder imperial no ta na su lugar banda di poder papal. El a reconoce, manera Chantrel ta bisa, koe inmortalidad no tabata primintir na Roma pa otro motiboe, sino na fabor di Roma Cristian di Santa Iglesia; el a reconoce, koe e cadena largoe di suceso extraordinarionan, koe a eleva Roma na ciudad principal, capital di mundoe, no por tabatin otro obgeto, sino pa institui un capital pa Reino di Cristoe, Rey di Cieloe i di tera.

Tabata sin ningun duda hustoe, koe Papanan, na nombre di Iglesia, a keda donjo di nan i su capital. Tres cientoe anja largoe nan a selja profesion di nan fé coe nan sanger den e ciudad-aí; tres siglo largoe mil i mas mil di mártir a bringa i moeri banda di nan; Catacumbanan tabata jenar coe wesoe santoenan; no tin ni un lugar den Roma, koe no tabata testigoe di un di e sacrificionan pa Dios, sacrificio mil bé mas completoe, mas glorioso, mas elevar, koe e sacrificionan di Roma paganoe pa amor na Patria. For di e tempoe-aí en adelante toer fiesta mundano, toer pompa di grandeza humana, lo no tabata mas na nan lugar den e ciudad, koe sanger di infinidad di mártir a haci bira un santuario di Senjor; solamente religion lo por a tene den su murajanan e festividadnan na honor di Rey di siglonan, na honor di Dios.

Constantino, conbencir di esaí, a abandona Roma i el a establece su trono imperial na Constantinopla.

Roma a keda e ora-aí pa semper i exclusivamente ciudad di Papanan.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Gouvernements-Besluiten.

Curaçao, den 19n Novbr. 1886.

Met ingang van 1e December 1886:

Aan den maréchaussée der 2e klasse op *Aruba, Joseph Fingal*, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De maréchaussée der 2e klasse *Coriolanus Van Thijs Coronel* bevorderd tot maréchaussée der 1e klasse.

De persoon van *Johan Bernardus Evertsz* benoemd tot maréchaussée der 2e klasse.

De Gouvernements-Secretaris,
HELLMUND.

De volgende schrikbarende tijding betreffende onze eilanden lazen wij in een der Nederlandsche bladen van de vorige maand.

„In W. I. vooral op de Nederlandsche bezittingen Curaçao, Aruba en Bonaire heerscht groote hongersnood. Niet alleen is er de oogst totaal mislukt, maar de laatste orkanen hebben er vreeselijke verwoestingen aangericht en al de visschersbooten vernield."

Voor onze lezers in het Moederland zij hier gezegd, dat *alles* in bovengemeld bericht *onwaar* is.

NEDERLAND.

— Bij de herstemming in het district Sneek, ter vervulling van de vacature-Wijbenga in de Tweede Kamer, werden uitgebracht (op een kiezers-aantal van 5015) 4063 geldige stemmen. Daarvan verkregen de heeren P. J. G. Van Diggelen 2086 en mr. W. G. Brantsen van de Zijp (oud-lid der Kamer) 1977 stemmen, zoodat eerstgenoemde is gekozen.

Onze Marine in Oost-Indie.

Dat het er met onze strijdkrachten te land in de Oost niet gunstig uitziet, is algemeen bekend. Wij achten het daarom wel van belang iets te vernemen van de zeemacht, waarover het gouvernement kan beschikken. Raadplegen wij het koloniaal verslag, dan blijkt, dat het met onze „oorlogs-marine" daar ook nog alles-behalve rooskleurig gesteld is.

Onze Indische vloot bestaat uit 26 bodems en was op het einde van 1885 bemand met ongeveer 3677 koppen (2677 Europeanen en 1000 inlanders) onder welke 288 officieren.

De gezondheidstoestand aan boord was gedurende 1885 over het algemeen ongunstig. Gevallen van beri-berri kwamen veelvuldig voor, vooral in de wateren van Atjeh, en wel meer dan vroeger onder Europeanen. De oorzaak hiervan is nog niet opgehelderd.

Gedurende 1885 werd in de formatie der bemanning van de stoomschepen en de kleinere vaartuigen der gouvernements-marine geen verandering gebracht, doch het aantal dezer laatsten verminderde met 4 gewapende booten, waardoor 64 inlanders minder werden vereischt. Dientengevolge bestond de formatie der in dienst zijnde stoom- en zeilschepen bij het einde van 1885 uit 109 Europeanen (18 gezaghebbers, 38 stuurlieden, 37 machinisten en 16 machinist-leerlingen) en 1156 inlanders, terwijl er in dienst waren 101 en 1099.

De gezondheidstoestand aan boord der gouvernementsstoomschepen liet ook gedurende 1885 veel te wenschen over: afkeuringen voor den dienst en sterfgevallen kwamen wederom veelvuldig voor. De bemanning der gewapende en adviesbooten kon in den regel voltallig worden gehouden, maar het gehalte verbeterde er weinig door.

Voor den eigenlijken dienst der gouvernements-marine, dus ongerekend de 2 stoomschepen *Argus* en *Bogor*, die een bijzondere bestemming hebben, beschikte men in 1885, evenals in 1884, over 9 zee- en 6 rivierstoomschepen, doch het aantal kleinere (zeil-)vaartuigen verminderde in 1885 met 4 gewapende booten, zoodat het bij het einde van het jaar bestond uit 31 gewapende en 10 advies-booten, en verder uit de 2 administratief bij de gouvernements-marine ingedeelde bebakeningsvaartuigen.

BUITENLAND.

ROME.—De H. Vader heeft voor de zooveelste maal weer een bewijs geleverd van zijne welbekende milddadigheid, door 10,000 franks beschikbaar te stellen voor de slachtoffers der aardbevingen in Griekenland en een gelijke som voor die der vervolgingen in Tongking.

— Volgens de Duitsche bladen zou Z. H. de Paus aan de bekende firma Siemens en Halske hebben opgedragen, het gansche Vaticaan van electrisch licht te voorzien. Op het oogenblik moet men reeds bezig zijn met het plaatsen van de dynamo-electrische machine, en waarschijnlijk zal reeds op het einde van dit jaar het nieuwe licht in gebruik worden gesteld.

PARIJS.—Zondag 3 Oct. jl. werd te Parijs op het Champ de Mars de eerste spadesteek gedaan, ter voorbereiding van de in 1889 te houden wereldtentoonstelling. Er waren weinig personen tegenwoordig, daar de plechtigheden eerst zullen geschieden bij het leggen van den eersten steen. De grond zal in twee afdeelingen verdeeld zijn. De eerste, nabij de Militaire School, zal bestemd zijn voor de werken van den menschelijke geest en de voortbrengselen van nijverheid, uitvindingen en fabriek-artikelen; op het andere gedeelte, nabij het Trocadero, zullen feesten en uitspanningen gegeven worden. De heer Alphand stelt zich voor een verlichting te leveren, waarbij die der koloniale tentoonstelling achterstaat. — De geheele Eiffel-toren zal in electrisch licht schitteren, en daarnaast zullen waterstralen boogsgewijze tot een aanzienlijke hoogte opspuiten en den glans van telkens veranderde gekleurde lichten verspreiden. Het dak der machine-galerij zal een spanning van 115 meter hebben, een omvang nog nooit in Frankrijk bereikt. Een volledige verzameling van werktuigen uit alle oorden der wereld zal dus met een oogopslag overzien kunnen worden.

— Toen de bekende geneeskundige Dr. Desprès verleden jaar en ook dit jaar zijne stem verhief tegen de wederrechtelijke verdrijving der liefdezusters uit de gasthuizen van Parijs en andere steden van Frankrijk, werd hij uitgescholden voor al wat leelijk was en beschuldigd van met de Jezuïeten te heulen.

Thans echter klaagt het socialistische blad *Cri du peuple* (dat men toch wel allerminst van clericale sympathieën zal verdenken) dat, na het verjagen der geestelijke zusters, de toestand in de gasthuizen ellendig is geworden. De uitgaven zijn aanmerkelijk vermeerderd, en het gehalte der tegenwoordige ziekenoppasters laat veel te wenschen over. Zij nemen den room van de voor de zieken bestemde melk, bevoordeelen hare gunstelingen ten koste van andere zieken, zetten stervenden kostbaarheden of geld voor een aandenken af; en doen soms nog erger dingen.

Ziedaar de proef op de som!

WEENEN.—De Keizer van Oostenrijk heeft in de troonrede verklaard, dat de betrekkingen met de vreemde Mogendheden van vriendschappelijken aard zijn, en te hopen, dat de Bulgaarsche quaestie op vredelievende wijze zal worden opgelost.

NEW-YORK.—Sedert de omgeving van den Niagara-waterval, voor zooverre het Amerikaansche grondgebied reikt, aan den staat New-York is overgegaan. heeft men tevens uitvoering gegeven aan het plan, in het begin dezes jaars opgevat. Op den 31sten Maart jl. is de maatschappij tot stand gekomen, die over een kapitaal van 3 millioen doll. beschikt, en de onuitputtelijke natuurkracht van den waterval zal bezigen in de eerste plaats, om beweegkracht te verkrijgen voor een groot aantal fabrieken in de naburige streken.

De eerste aanleg zal strekken om een beweegkracht te verkrijgen van circa 120,000 paardekrachten. zijnde meer dan waarover de gezamenlijke fabrieken en stoomgraanmolens te Holyake, Lowell, Mineapolis, Cahoes, Lewiston en Lawrence thans beschikken. Volgens de gemaakte berekeningen zal de maatschappij de beweegkracht voor 1/10 gedeelte kunnen leveren van den prijs waarop zij ze thans, door mid-

del van stoom, aan de fabrieken levert.

De Niagara-waterval zal nu niet langer een wondervol schouwspel voor den bezoeker opleveren, maar tevens een onuitputtelijke bron van beweegkracht zijn in dienst der menschen.

Mijnheer IK.

DICHTER VAN:

DE BLIKSEM, GEEN STRAF.

(*Zie „de Vrijmoedige" van 18 Nov. 1886*)

Uit groote liefde is het aldus gesteld
Dat soms de dood voorbij de ouden snelt
En maait een knop of pasontloken bloem.
Opdat de mensch niet weet' op aard zijn doem
Maar leven zal in zorg en ongemak,
Of 'n morgen wel zal schijnen op zijn dak
Dan wel die morgen storten zilten plas
In wee en rouw gedompeld, o'er zijn asch.

Uit bijkans al de werken der Natuur
Ontwaart de mensch wel liefde, in zoet en zuur,
Maar toch, haar wetten gelden het geheel:
God moeit zich niet met elk afzonderlijk deel.
Toch is Hij genaakbaar voor iedereen
Die in waarheid tot Hem gaat, zoo groot als kleen.
Hij is een lavend, levengevend bron
En koestert en verlicht gelijk de zon.

Geen vloek, een zegen is des Hemelsvuur
't Verjongt de aard en deelt haar barensduur;
En zoo het somtijds ook gebeuren mag
Dat 'n Tempel wordt gespleten door zijn slag,
Of het eens menschenleven plotseling snijdt,
't Is niet, dat God zijn huis of kind kastijdt
Maar leere deez': te schuwen steeds de zond
Daar soms voor 't b'rouw ontbreken kan de stond.

Niet een werk Gods, kan zijn de mensch ten straf;
Uit louter liefde is 't dat Hij ze alles gaf,
De mensch is 't, die uit voedsel en artsenij
Venijnen trekt, ten eind zijn heerschappij
Te breiden, met Satan 's dom gemeen vervaard
Voor opperheer te spelen hier op aard.

De lezer vergeve het ons, dat wij zijn aandacht op zulk broddelwerk durfden vestigen!

Niet voor het eerst van zijn leven is de heer IK voor het Curaçaosch publiek met verzen opgetreden; hij maakte ze al jaren lang en wel over onderscheidene onderwerpen. De groote tusschenruimten van tijd, waarmede zij „Ingezonden" werden, deden ons telkens denken dat de heer IK wijselijk geluisterd had naar den raad van een of anderen vriend, om toch zoo in het openbaar niet den spot te drijven met de Muzen; maar, — herhaaldelijk bleek het! — de liefhebberij om verzen zamen te lijmen zit er bij den heer IK in als een ongeneeslijke kwaal.

Wij zouden den ingebeelden dichter ongestoord in zijn waarde en in het volle zelfgenot zijner IK-heid gelaten hebben, bijaldien hij zijn verzengeknutsel niet wederom in dienst had laten treden van zijn verregaanden geloofshaat en lasterzucht tegen de Katholieke Kerk.— Een staaltje van dit laatste!

Onmiddelijk na bovenstaande versregels zingt de heer IK:

God schiep uit min alleen den Hemelboog:
De priesterschaar schept Hel uit gal en loog,
En in hun dwaas gebral, vergeten zij
Zich, 'n slechten dus hun eigen hiërarchy;
Want treffen slechts de flitsen van Omhoog,
Wat gruwelijk is, wee o'er den Tempelboog
Van Jozef's kerk, St. Rosa 's torenkruis,
Het stadskonvent, en Barber's 's bedehuis.
Die zijn dan oorden van ongeregtigheid,
Want 's Hemelsvuur heeft allen gekastijd.

In zijn dichterlijke vlucht vergeet de heer IK alleen ééne zaak, nl. dat *poëzie en waarheid* allerinnigst zijn verbonden en immer onafscheidelijk samengaan. Dit heeft hij vergeten, zeggen wij; of waande hij zich misschien door adelaarsvleugelen gedragen, en aldus verre boven de waarheid-zelve verheven? Want als hij gaat verhalen, wat de priesters ons al zoo betreffende den bliksem leeren, dan legt hij hun ongerijmdheden in den mond, welke hij slechts van een oude vrouw bij haar spinnewiel heeft kunnen afluisteren. 't Is waar, gelijk onze dichter zegt, die „Priesterschaar" leert (ook volgens het Oude en Nieuwe Testament en volgens de uitspraak van het gezond verstand,) dat Gods Voorzienigheid zich over het geheel zoowel als over alle deelen zijner Schepping uitstrekt. Hiertegen verzet zich blijkbaar de dichter-filosoof IK; hij zegt:

„God moeit zich niet met elk afzonderlijk deel;

maar in dit vers zelf — waarin, even als in vele andere verzen, één lettergreep te veel is— levert hij het bewijs, wat er onhebbelijks voor den dag komt als iemand niet het oog houdt op „elk afzonderlijk deel" van zijn werk.

Niet minder waar is het, wat de heer IK van degenen zegt die zich — zeer welluidend en vloeiend! — „'s Hemelsg'zanten" noemen; dezen toch spreken niet alleen van een eeuwig loon dat voor de dienaren Gods is weggelegd in den Hemel, maar zij prediken ook de rechtvaardigheid Gods en hoe voor de overtreders van Zijn wet de eeuwige straf der *Hel* is bereid.— Hier nu, bij de *Hel* gekomen, ontvlamt het poëtisch vuur en begint de heer IK zijne verdichting; maar hier ook kunnen wij hem niet meer toegeven wat hij verder „de Priesterschaar met hun dwaas gebral" ten laste en in den mond legt.

De wijsgeer IK trekt met de volgende redeneering (?) tegen hen te velde: „De priesters verkondigen het bestaan van de Hel, en met dit leerstuk slaan zij hun eigen glazen in; want treft de bliksem een hunner kerkjes, dan volgt er uit dat deze bedehuizen *oorden* zijn *van ongerechtigheid.*" Welk een kracht van redeneeren! Hoe zuiver en juist volgt hier het een uit het ander! Dom, driewerf dom, die niet aanstonds deze redeneering inziet en toejuicht!— In ernst gesproken; hoe durft onze mijnheer IK op zulk los en verstuivend zand te bouwen? immers, daar is niet de minste samenhang tusschen de termen zijner redeneering te bespeuren. Toch geven wij hier, om onzen heer IK nog te redden, eene verklaring of opheldering, hoe het dan eigenlijk in zijn dichterlijk brein wel is toegegaan, om van de *Hel* te komen tot die *oorden van ongerechtigheid.*

De Lezer moet dan weten, dat in hoogere poëzie de dichter somtijds aan de eene dichterlijke gedachte plotseling een andere, en nieuwe en meer verwijderde vastknoopt; die onverwachte overgang wordt ook wel *Lyrische sprong* (saltus lyricus) geheeten; echter moet deze altijd natuurlijk en logisch wezen. Welnu, onze dichter IK waagde zich aan zulk een dichterlijken sprong. Van *hel* kwam hij, zonder veel van zijn verbeelding te vergen, tot *vuur;* van vuur tot *bliksemflitsen,* van deze beiden zeer geleidelijk tot den persoon, die IK en consorten er 't liefst kennis meê ziën maken; van den *priester* tot de *Katholieke Kerk,* van welke men nooit genoeg kwaadspreken en lasteren kan: welaan, hier dan ook de dichterlijke wieken forscher en „naar hooger" uitgeslagen, en van die Kerk maar gezegd: „Zij leert, dat elke bliksemschicht, die neerschiet en treft, de bliksem van Gods *wrake* is; hij, die anders leert, is.... *vervloekt!!"* Ziedaar dan eindelijk de verwarde redeneering van den heer IK op orde gesteld, zijn dichterlijken overgang gevolgd, en...... hem zien maken een *doodelijken sprong*; want van de kunstenmakers hooren wij in den regel, dat zij met een *salto mortale* van het tooneel verdwijnen. Inderdaad, ook de heer IK heeft hier een *salto mortale* te betreuren, én als kampioen tegen de Katholieke Kerk, én als dichter. Het laatste zal hem meer leed doen dan het eerste; want voor hartstochtelijke tegenstanders der Katholieke Kerk heeft het weinig in, dat zij van laster en vervalsching Harer leerstukken overtuigd worden; met een glimlach op de lippen (van voldoening, dat zij toch ook eens hun tanden hebben laten zien!) voegen zij zich weder bij de hunnen. Daarom zullen wij onzen IK niet verder terechtwijzen over andere ergerlijke uitdrukkingen, zelfs niet over „het vloeken," waar volgens hem de Kerk nog al erg aan doet. Desbetreffende herinneren wij hier veeleer aan een sprank van dichterlijk vernuft, dat hij eenmaal insgelijks aan het Curaçaosch publiek te genieten gaf, toen hij, „de Encycliek over en tegen de Vrijmetselarij" aldus kernachtig beantwoordde:

Dat *brandmerk* is niet sterk;
Die *vloek*...... oliekoek!

Sedert dat oogenblik is IK op dezelfde hoogte van straat- en kermispoëzie gebleven. Zijn „De bliksem geen straf" toont in 't geheel geen vooruitgang van dichtvermogen; daarin toch zal men moeielijk drie versregels kunnen aanwijzen, die zich van plat proza onderscheiden. De uitgalmingen tegen geloof, priesterschaar en Kerk hebben hun fraais reeds verloren en behooren alleen nog tot de aangeleerde scheldwoorden van IK en zijne partij—het *profanum vulgus* onzer tegenstanders. Wat er evenwel nieuw en opmerkelijk in voorkomt, zijn de grove fouten tegen versbouw, Nederlandsche taal en stijl, en tegen de allereerste regelen die den goeden smaak van den dichter moeten beheerschen. Zoo vindt men juweeltjes als: *de zond, b'rouw, 's Hemelsg'zanten, o'er, o'erral, 's donderskeil, eens menschenleven, des Hemelsvuur;* een lavend, levengevend bron; „eens menschenleven", dat plotseling *gesneden* wordt door *des Hemelsvuur";* voorts dezen onzin:

De mensch is 't, die uit voedsel en artsenij
Venijnen trekt, *ten eind* zijn heerschappij
Te breiden, met Satan's dom gemeen vervaard
Voor opperheer te spelen hier op aard.

Nog een voorbeeld van knutselarij in verzen!:

Opdat de mensch niet weet op aard zijn *doem*
Maar leven zal in zorg en *ongemak*,
Of 'n morgen wel zal schijnen op zijn dak
Dan wel die morgen storten zilten plas
In wee en rouw gedompeld, o'er zijn asch.

Het wansmakelijke van *zilten plas* voor *tranen*: het onduidelijke, of *die morgen* „in wee en rouw gedompeld" zal zijn, dan wel de *zilten plas*; ook, of men *storten* hier, tegen het taalgebruik in, voor *doen storten* moet verstaan,— zooveel onzin en Egyptische duisternis in een paar regels doen ons denken, dat men eer den Moriaan dan dezen dichter zal kunnen blank wasschen.

Busken Huet raadde eens een dichter, om met de Muzen een twaalfjarig bestand te sluiten, en in dien tijd, met de pen in de hand, Vondels dichtwerken te bestudeeren. Den heer IK zal iedereen, die het met de eer onzer Nederlandsche letteren wél meent, den raad geven om daar zelfs niet aan te denken, maar veeleer te berusten in zijn lot, dat hij door de Muzen niet gezalfd is, en te gedenken dat *de dichter wordt geboren en niet gemaakt.* Ten slotte zijn wij overtuigd dat de dichter IK, die in den loop van zijn rijmwerk een les geeft, *die past voor elk belijdenis,* ook onze bede tot hem niet euvel duiden zal: om in het vervolg meer eerbied te betoonen voor de Muzen, voor zichzelven en voor het beschaafd Curaçaosch publiek.

Aruba 28 October 1886.

Senjor Cobi
Curaçao.

Mi muy estimado amigoe Cobi.

Mi a sinti mi mees un poco verleeg, di a tarda tantoe tempoe pa manda bo algun noticia. Mas tantoe pasobra Cobi no a larga di scirbi mi toer nobidad koe tin na Curaçao di un poco interes, of koe ta toca mi bon amigoenan, for di kende mi a separa mi coe muchoe dwele, dia koe mi mesteer a bolbe cerca mi famia. E tempoe koe mi a pasa na Curaçao den compania di Cobi i toer su amigoenan lo mi no por loebida nunca i si mi condicion no a permiti mi fica mas largoe coe nan, lo ta un consuelo grandi pa mi coerazon di tende hopi bes com ta bai coe nan toer i di haja un of otro ora ocacion di bolbe cerca nan. Ai! com mi a desea di por a keda mas, awor koe nos bon Ipi coe su esposa Eugenie a jega. Com feliz boso toer ta, di comborsa coené i di tende for di su boca toer lo ke é no por a scirbinos ma koe le conta na su amigoenan. Ma ta por mi no por keda mas p'awor. Pronto toch mi ta spera di bisjité atrobe poco tempoe mas.
ranza di su jegada.

E kos, na cual Cobi tabata nieuwsgierig, "com ta bai coe nos tera", mi no por bisa koe hopi bon. Tambe aki nos a haja e anja-aki bonitoe awa. Toch el a cai mas tantoe banda di Noord koe p'ariba. Asina koe aja for di mitar di September cuater siman largoe casi ni un lek a cai i koe tabatin peligro koe toer kos lo kima pa solo. Ma danki Dios un dos siman pasar un awa grandi grandi a cai aja i el a sigi jobe casi toer dia. Na henter Aruba cos ta para bonitoe. Paloemaisji a crece manera nunca. Ta ur cos di mira. Na algun lugar ta coeminsa saca caba, i trihiloe na nos koenoekoe ta cria pipita caba. Tambe boontji i pinda ta para bon bon. Nan tin cabez famoso. Ta cuenta noema, koe nos keda liber di toer peligro. Di esai nos no por bisa nada ainda. E ta henteramente na man di Dios di mandé i di kité. Conforme koe hende sa papia nan tin masjar miedoe; algun di, koe tin peligro caba, koe tabatin bietjie na rais, ma un awa grandi laatste bez a labanan hopi; ma es koe ta peor ta koe musca ta para ariba maïsji. Esai si lo ta tristoe; si esai sigi, toer nos cosecha lo bai perdi. Pa mi, mi no a mira nan ainda na ni un lugar. Es koe por haci maloe, pa cria musca es ta: e tronconnan bjeeuw. Hopi hende a larga para den nan koenoekoe e tronconnan biboe di anja pasar, pa ta liber di planta i coe esperansa di haja maïsji liher. Tabata un cos nobo. Ma com nan tin dwele awor di a haci asina. Paloemaïsji si, nan a haja di sobra; un dos bez nan por i nan mester a corté; nan a traha hopi ariba djé; i con toer esai, lo nan no haja nada of masjar poco maisji di e troncon bjeeuw, for di e otro maloe, koe e troncon por ta un criansa di musca, koe ta un peligro pa nan mees koenoekoe i pa koenoekoe di otro hende. Algun hende a ranca ainda den e luna aki e cos bjeeuw i coeminsa planta nan tera di nobo. Danki Dios mi tata a ranca limpi for di coeminsamentoe toer cos i su koenoekoe ta para awor bonitoe mees. Hopi dia largoe nos ta come boontjie frescoe, i fruta di pasa boca; i trihiloe, manera mi a bisa, ta cria pipita caba.

Di e kanker di cual Cobi ta kega, nos no tin di kega di hende di koenoekoe alomenos. Na Playa pa bisa berdad, e kanker ta reina tambe i no poco. Cuantoe hende pober aja—i casi toer ta pober i mester traha duroe pa biba — cuantoe hende ta bisti hopi ariba nan estado i ta haci hopi cos di loco. Asina, nan ta corda podeseer, di ta hende di mas balor, hende mas civilisar, hopi mas koe nos, jioe di koenoekoe. Pobercitoenan! E idea falsoe di grandeza ta nan desgracia. Semper nan ta ocupa nan coe nan mees persona, nan no kier keda bau di otro ma sigi den toer cos of si ta posibel moestra mas tantoe. Asina nan ta bai toer dia mas i mas p'atras i lugar di parce hende di balor, nan ta parce den mi wowo hende di masjar poco huicio.

No, mi ta spera, koe tal idea lo no cohe nos hende di koenoekoe nunca i p'esai koe toer luhoe ta keda leeuw for di nos. Te awor nos no tin di kega. Toer hende casar i no casar jonkman i mosa ta masjar eenvoudig den nan bistir. Mara koe lo ta asina na Curaçao tambe. Ma tin un otro causa di pobreza den nos hende. Nan ta distrui masjar placa of cos na bibida, wega, fiesta i baliamentoe. Bebe nan sa bebe. Mi no por bisa cuantoe caha di jenever i cuantoe boco di rum nan ta gasta un nos tera chikitoe-aki. Toer barcoe ta trese casi semper hopi di e bibida. Awor pa bebe nan tin semper placa, ma otro cos nan mesteer fia. Asina henter anja nan ta fia cerca diferente comerciante pe paga tempoe di cosecha i ora nan a haja nan cosecha masjar tantoe ta bai pa paga e debe pa nan por bolbe coeminsa despues e mees manera di fiamentoe. I si le nan cuida noema bon es cos sobrar. Ma no, nan ta bendé barata pa distribié den bibida i baliamentoe. E baliamentoe no ta un diberticion ma generalmente un bon ocacion pa bende rum i ta p'esai un desorden grandi, un bagamunderia, un borracheria, un bringamentoe. Di esai nos tin prueba di casi toer baliamentoe na koenoekoe. No sin motiboe nos Pastoornos ta bringa fuerte contra e baliamentoe, pa kita toer desorden, pa civilisa hende, pa sinjanan cuida nan kos i hacinan hende drechoe i bon cristian. Nan no ta traha por nada. Coe gustoe mi a mira koe e desorden a

bira hopi menos i koe hende ta tende nan bon consego. Si Gobierno lo kier traha di e mees manera, sigur e desorden lo caba total. Ma ai!

Di Gobierno nos, pober hende aki, tin masjar poco probechoe. E ta saca hopi placa di Aruba: di barcoenan koe ta drenta i sali, di compania di Cero Colorado, di belaster di koenoekoe, di belaster di coeminda i toer cos koe ta bini di Curaçao i e no kier doena nos nada pa probecho di tera. Pa jama un cos. Mi a jega di tende koe nos Gezaghebber a pidi dos bez na Curaçoo placa pa drecha camina i e no por haja ni un cent chikitoe. I toch si un cos ta berdaderamente di mesteer i pa probechoe di henteer pueblo, anto ta esai. Nos tin un dos camina grandi noema ma na hopi lugar nan ta moestra mas un rooi of camina di mondi. No ta cos di pasa i menos anochi.

Dia Domingoe pasar mi tabata obligar di haci un respondi na Playa. A cai mi un poco laat, solo a drenta. Mi a bai coe boerricoe, ma mi tabatin miedoe ariba camina grandi mees, pa mi no haja desgracia. Cincoe bez mi a baha oenda camina tabata muchoe mahoos i peligroso. Mi no sabi com hende, koe ta obligar di sali algun bez anochi, ta risca di bai coe cabai. ¿Cobi sa, kiko mi a mira laatste bez di Pastoor di Noord, koe como Deservisor awor di Playa ta biba aja ma koe dos tres bez pa siman tin di bai Noord? camina tabata asina mahoos ke no por a subi su boerricoe, un wagen e no tin, el a drenta anto su garosji. Mi a admira su zelo ma mi no a larga di sinti compasion coené.

Awor koe placa ariba Begrooting pa drechamentoe di caminda no a jega total e anja aki, ¿gobierno no por a manda nos algun cien gulden di "onvoorziene uitgaven"? Mi ta spera koe le pone e anja aki alomenos un dos mil gulden ariba Begrooting pa drecha toer camina di Aruba bon, pasobra toer ta fatal.

Promer di caba mi kier conta ainda un cos koe Cobi tin gustoe di tende. Henteer luna di October nos a celebra bonitoe e anja aki. Toer anochi, koe mi a bai, tabatin basta hende na nos misa pa resa Rosario, i pidi Maria su judanza den nan mesteer spiritual i temporal. Den otro misa mi a tende tabatin tambe hopi hende. Nan ta coeminza haja amor pa Rosario. Na paroquia di Noord Hermandad di Rosario ta erigir e anja aki coe hopi solemnidad. Pastoor tabatin un bon idea di bolbe coeminza e procesion, koe promeer Cristian tabata haci aja toer anja. Cobi por comprende koe mi no a larga di bai. Carta ta basta largoe caba, sino lo mi splica na placa chikitoe ki bonitoe toer cos tabata reglar. Nunca mi no a mira na Aruba asina tantoe hende huntoe. Di toer banda nan a bin weita. Bo por a mira koe e procesion a gusta hende masjar.

Awor mi ta kere koe Cobi lo ta contentoe i koe mi por caba mi noticia pa e biago aki. Coeminda Ipi masjar pa mi, tambe su esposa i toer nos bon amigoenan. Bo conocirnan Beetsje, Jacób i Jesje a pidi mi masjar di coeminda bo. Mi ta keda semper.

Bo amigoe fiel,
PANCHOE.

En casi todas las casas del mundo el **Tricófero de Barry** se tiene constantemente en el Tocador ó en el botiquín ó en ambos lugares, pues es considerado como el único articulo que limpia perfectamente la cabeza, hermosea el cabello y promueve su crecimento. Las principales familias lo recomiendan y todo el mundo lo usa, no teniendo rival en su inmenso y siempre creciente consumo. No hay aceite ni pomada, ni ninguna preparación para el pelo, que se le aproxime en popularidad y además se vende de cincuenta á setenta y cinco por ciento mas barato que la mayor parte de ellas.

DE "CURAÇAOSCHE HYPOTHEEKBANK."

Het Bestuur van "De Curaçaosche Hypotheekbank" brengt hierbij den Debiteuren dier Instelling in herinnering, dat bij de hypotheekakten bedongen is, dat de interesten alle drie maanden voldaan behooren te worden en verzoekt hun zich in den vervolge aan die voorwaarde van de hypotheekakte te willen houden.

Curaçao, 10 November 1886.
Namens het Bestuur voornoemd,
De Voorzitter,
MORDY. S. L. MADURO.
De Secretaris,
H. R. GERLEIN.

Union di Companjeroenan
DI
San Hosé.

Dia Bierne 26 di e luna-aki e Unionaí ta celebra cuarto aniversario di su fundacion.

Pa 7½ ora di anochi festividadnan lo coeminza coe representacion di un tragedia den cincoe acto, titular:

Thomas Morus,

Episodio histórico di persecucion di Iglesia Católica den siglo XVI.

Pa finaliza lo ta representar un divertido anécdota dramatica titular:

Até p'aki — Até p'aja.

I pa doena mas solemnidad n'e festívidad, entre-actonan lo ta amenizar coe música di banda militar.

Na nomber di Bestuur
AURELIO ALVAREZ.
Secretaris.

UIT DE HAND TE KOOP!

HET EFFECT N° 62/63,

HET EFFECT N° 311 *a*, *b*, *c*, en

HET EFFECT N° 309 en 310, allen gelegen aan de Overzijde dezer haven en toebehoorende aan den Heer *Wm. Henriquez.*

Te bevragen bij de Heeren:
MY. S. L. MADURO.
J. P. GORSIRA of
J. A. JONES.

Curaçao, 19 Novbr. 1886.

CHOCOLATE
DE Pto. CABELLO.
DE LA AFAMADA FÁBRICA
LA INDIANA
de venta en casa de
Th. van der Linde.
Ajente.

3—2

BEKENDMAKING.

De publieke verkoop van zilveren en gouden VOORWERPEN, beleend bij de *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t | m. 30 Juni 1884, onder N°s. 3866 T t | m. 7823 T, zal voorgezet worden op Donderdag, den 25n dezer en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der interesten.

Curaçao, 18 November 1886.
De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

ANOENCIO.

Beendemeentoe na fiendisji di PREENDANAN koe tien placa fiá riba nan na *Spaar- en Beleenbank*, eesta eesnan fó di 1 di Januari te 36 di Juni di 1884, bau di N° 3866 T te 7823 T, lo continua Djaweebs, dia 25 di November koe ta bini, i dianan koe ta sigui.

Ta pidi doonjonan di e preendanan aji bin paga nan intres afin di evita nan beendemeentoe.

Corsouw, 18 di November 1886.
President,
M. P. CURIEL.

LA SEÑAL DE LA CRUZ
EN EL SIGLO XIX
POR
MONSEÑOR GAUME
traducción
de Don José L. Camacho.
1 t 12 Cartón (Bogotá)......fl. 3,—

TIJD-TAFEL.
DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE"
TUSSCHEN
NEW-YORK,
LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO EN MARACAIBO.

1886.	Philad.	Caracas.	Valencia.	Philad.	Caracas.	Valencia.
Vertrekt van NEW YORK....	Oct. 13	Oct. 23	Nov. 4	Nov. 17	Nov. 7	Dec. 8
Komt aan te CURAÇAO.....	20	30	11	24	Dec. 14	15
Vertrekt van "	21	Nov. 2	13	25	7	19
Komt aan te PTO. CABELLO.	22	3	14	26	8	19
Vertrekt van	22	3	15	26	8	20
Komt aan te LA GUAYRA..	23	4	16	27	9	21
Vertrekt van " ..	28	9	20	Dec. 2	15	25
Komt aan te PTO. CABELLO	28	10	21	3	17	26
Vertrekt van "	29	10	22	3	1[illegible]	27
Komt aan te CURAÇAO.....	30	11	23	4	16	29
Vertrekt van "	Nov. 1	12	24	6	17	25
Komt aan te NEW YORK.....	8	19	Dec. 1	13	23	Jan. 8

STOOMSCHIP MARACAIBO.

Vertrekt van CURAÇAO..........	Oct. 22	Nov. 3	Nov. 11	Nov, 26	[illegible]. 8	Dec. 19
Komt aan te MARACAIBO..........	23	4	12	27	9	20
Vertrekt van "	29	10	21	Dec. 3	15	26
Komt aan te CURAÇAO..........	30	11	22	4	16	27

Gran revolución en las copias de cartas!
NO MAS PRENSA!

Economía de tiempo y de dinero.
Este problema está ya resuelto con la invención de los

COPIADORES
"MANIFOLD"
DE HANO

que reemplazan ventajosamente á los copiadores comunes, pues sin necesidad de tinta, plumas, brochas ni prensas dan las copias que se requiera.

Consiste este nuevo sistema en el empleo del papel-carbón que se coloca entre las hojas del libro y el papel de carta que viene adherido al mismo copiador, y el cual se desprende fácilmente por estar perforado por uno de los márgenes.

La copia se reproduce en ambos papeles, al escribir con un instrumento punzante cualquiera, que hace las veces de pluma.

Los duplicados se obtienen intercalando más papeles de carbón y de duplicado debajo de lo que se está escribiendo.

Nota importante:

Habiendo sido nombrados agentes en esta isla, estamos en capacidad de expender estos copiadores á PRECIO DE FABRICA.

TAMAÑOS Y PRECIOS.

N° 28	8 × 10½ pulgadas	200 hojas	fl.	5.—
„ 29	8 × 10½ „	300	„	„ 7.—
„ 30	8 × 10½ „	500	„	„ 9.—
„ 32	9 × 11½ „	500	„	„ 11.—

Agentes en Curazao,
A. BETHENCOURT E HIJOS.

Jarabe de Vida de Reuter No. 2.

ANTES DE TOMARLO.

DESPUES DE TOMARLO.

Cura positiva y radical para toda forma de Escrófula, Sífilis, Llagas Escrofulosas, Afecciones de la piel del cráneo con pérdida del cabello, y para todas las enfermedades de la Sangre, el Hígado y los Riñones. Se garantiza que purifica y vitaliza la sangre y reconstruye y renueva el sistema entero.

Jabon Curativo de Reuter

Para el Baño y el Tocador, para los niños, y para la curacion de toda clase de afecciones de la Piel, en cualquier periodo en que se hallen.

Bij den Heer Aurelio Alvarez,
(Scharló).
Secret. van de "St. Josephs-gezellen Vereeniging" ligt de inteekening geopend
OP DE
Gezamenlijke Novellen
VAN
H. A. BANNING.

De volledige uitgave van BANNING'S Novellen en Vertellingen zal ongeveer 15 à 18 deelen omvatten, in 8 Postformaat op zwaar papier gedrukt.

De uitgave wordt verdeeld in drie seriën, ieder van 5 à 6 deelen, die op zich zelf compleet zullen zijn. Iedere Serie zal hoogstens 100 vel druks of 1600 bladzijden bevatten.

Ten einde de verspreiding zoo algemeen mogelijk te doen zijn, is de prijs gesteld op 6 cents per vel van 16 bladzijden. Daar nu om de twee maanden een boekdeel zal verschijnen en dus elk jaar een serie, zal ieder in het bezit kunnen komen van BANNING'S Novellen tegen het gering bedrag van ruim vijf gulden per jaar of 10 cents per week.

Elk deel zal verschijnen in een keurigen omslag in chromo-lithographie, vervaardigd op de Koninklijke steendrukkerij der firma TRESLING EN CIE. te Amsterdam.

De prijs dezer uitgave is zoo laag mogelijk gesteld. Voor Curaçao en andere eilanden dezer Kolonie wordt die verhoogd door frankeering en agio van de wissels.

De eerste serie bevat:

UIT HET VERLEDEN UTRECHTSCHE NOVELLEN. a. *Pieter van Stralen.* b. *Mooi Elsje.* c. *De Oude Klopperman.* d. *Op de Voddenmarkt.*
2. OUDE KENNISSEN: a. *Vreemde eenden in de bijt.* b. *Tante Jet.* c. *Drie dagen te Amsterdam.* d. *De Suikertante.*
3. DE FAMILIE WALKER. *Een kijkje in de hedendaagsche samenleving.*
4. DE HEKS VAN DE AMERSFOORTER HEIDE.
5. KO FOLKES. *Eene Amsterdamsche geschiedenis.* (Kerstverhaal).
6. TWEE ZUSTERS. *Eene schets uit het hedendaagsche leven.*

De tweede serie zal bevatten:

1. CECILE. *Eenige bladzijden uit het boek der revolutie.* (Reeds verschenen.)
2e. en 3e. DRIE EEUWEN GELEDEN. (*Passiebloemen in Kennemerland geplukt*)
1e. deel } Reeds
Idem. idem. 2e. deel } verschenen.
4. DE BEELDSTORMER EN ZIJNE DOCHTER.
5. DE BEELDSTORMERS TE 'S HERTOGENBOSCH.

FORMACIÓN
DE LA
LENGUA ESPAÑOLA
Derivada de la formación natural racional é historia del idioma humano.
por
ROQUE BARCÍA.
1 t 12 rústica fl.1,50
A. Bethencourt é Hijos.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA.